

Submitted: August 2015
Revised : September 2015
Accepted: November 2015

MUĞLA BODRUM İLÇESİ YALI BELDESİ'NDE YER ALAN KUBBE VE TONOZ ÖRTÜLÜ SARNIÇLAR

Nacide UYSAL*

Özet

İlk çağlardan bu yana insanlar su ihtiyaçlarını giderebilmek için değişik su tesisleri inşa etmişlerdir. Sarnıçlarda bu yapılar arasında önemli bir yer tutar. Sarnıçlar şehir merkezlerinde, kervan yollarında ve kırsal kesimlerde insanların, kervanların ve hayvanların su ihtiyacını gidermek amacıyla yapılmıştır. Muğla ve çevresinde çok sayıda sarnıç yer almakla birlikte hemen hemen hepsi aynı plan tipinde inşa edilmiştir. Muğla'nın Bodrum ilçesine bağlı Yalı Beldesi'nde ise üst örtü sistemi çeşitlilik gösterir. Yörede yer alan sarnıçlar halen burada yaşayan halk tarafından hayvanlarını sulamak amacıyla kullanılır.

Anahtar Kelimeler: Muğla, Bodrum, yalı, sarnıç, üst örtü.

CISTERNS IN THE TOWN OF YALI OF MUĞLA BODRUM

Abstract

People have built different water facilities to meet their water need since the early ages. Cisterns have an important place in these structures. Cisterns have been built in city centers, on caravan routes and in rural areas to meet the water need of people. While there numerous cisterns in and around Muğla, nearly all of them have been built in the same structure. The cover coat systems of these cisterns in Muğla vary in the town of Yalı of Muğla Bodrum. Cisterns in this are used by people living there for watering their animals.

Keywords: Muğla, Bodrum, yalı, cistern, cover coat.

GİRİŞ

Canlıların yaşaması için şart olan su, insanoğlunun ilk devrinden bu zamana uygarlığın önemli bir parçası olmuştur. Bütün uygarlık tarihi boyunca, en ilkelinden en gelişmişine kadar yaşamlarını devam ettirebilmek için insanlar suya ihtiyaç duymuştur. Bunlarla birlikte su kaynaklarının yetersiz ya da mevsimlere göre değişken olduğu bölgelerde suyun tutulması için yapılar da inşa edilmiştir. Türk kültür tarihine baktığımızda gerek İslamiyet öncesinde gerekse İslamiyet'ten sonra su kültürü, toplumun temel değerleri arasında yer almıştır. Bu bağlamda, suyla ilgili halk inanışları, efsaneler, destanlar, devirler boyunca değişerek de olsa günümüze kadar gelmiştir. Günümüzde dahi Anadolu'da su ile ilgili inançlar, atasözleri binlerce yıllık su kültürünün düşüncesini yansıtmaktadır. Geçmişten günümüze gelen kültürel birikim su yapılarının günümüzde daha iyi anlaşılmasına sebep olmuştur. Bugün artık uygarlıkların gelişmişlik dereceleri onların suyu kullanma becerilerine bakılarak anlaşılmaktadır. Tarihi dönemlerde su ile ilgili pek çok yapı türü inşa edilmiş ve kullanılmıştır. Bunlar; sarnıç, su kemeri, hamam, maksem, köprü, sebil, selsebil ve çeşme gibi su yapılarıdır. Bu yapıların her biri ayrı ayrı önem taşımalarına karşılık sarnıçlar, insan için çok değerli olan suyun belirli zamanlarda biriktirilerek kullanıma hazır tutulduğu yapılar olması bakımından diğerlerinden ayrışır. Sarnıç; su biriktirmek amacıyla genellikle toprak altında yapılan özel yapı olarak tanımlanır (Sözen ve Tanyeli, 1986:211). Daha ayrıntılı tanımlamak gerekirse toprağa düşen yağmur ve kar sularını toplamak için yapılmış; üzeri açık veya kapalı, belirli bir strüktür sistemi olan, kendine özgü plana sahip yapılarıdır. Hem toprağın yüzeyine hem de kendi taşıyıcı sistemine düşen kar ve yağmur sularının depolayacak şekilde inşa edilmişlerdir.

* Assist. Prof. Dr. Adıyaman University, Faculty of Arts and Sciences, History of Arts Department, nutsal@adiyaman.edu.tr

Eski Anadolu şehirlerinin hemen hepsinde şehri besleyen sürekli su bulunduğu halde yine sarnıçlar yapılmıştır. Bunun sebebi düşman tarafından şehir kuşatıldığında teslim olması için şehre su ve yiyecek getiren yolların kesilmesi sonucu ortaya çıkacak sıkıntının önlenilmesidir. M.Ö. XIV-XIII. yüzyıllara ait Hattuşaş'taki Hitit devri sarnıçları, Korikos'ta M.Ö. II. yüzyıla ait sarnıçlar, M.S. II. yüzyıla ait Telmosas'taki sarnıçlar dikkati çeken örneklerdir (Önge, 1997:2). Roma imparatorluğu döneminde yapılan su yolları ve su kemerleri İstanbul'a su getirene kadar, şehrin su ihtiyacının ilk çağ içlerindeki en erken kuruluş devrinden beri sarnıçlarla sağlandığı bilinmektedir (Özyurt, 1988:26). Trakya'dan gelen sular dört açık sarnıçta toplanmıştır. Bunlardan üçü sur içinde biri ise bugünkü Bakırköy'de bulunmaktadır. Bakırköy'de bulunan sarnıcın haznesi 127x90 m. ölçülerinde ve içte 11 m. yüksekliğinde, suyun basıncına karşı koymak için sivri kemerli nişlerle güçlendirilmiştir (Özyurt, 1988:26). Sur içindeki açık haznelerin hemen hepsi V. yüzyıl içinde yapılmıştır. Bunlardan Aspar Su Haznesi, Sultan Selim Camii yakınındadır. 5.20 m. duvar kalınlığında kenar uzunluğu 152 m. olan kare şeklinde bir havuzdur. Hazne derinliği ise 11 m.'dir (Önge, 1997:2). Karagümruk'te olan Aetius Su Haznesi 224x85 m. ölçüsünde ve 15 m. kadar derinliktedir. Altınmermer'deki Hagios Makios Su Haznesi ise 170x147 m. ölçüsünde ve 12 m. kadar derinliğe sahiptir (Özyurt, 1988:26).

VII. yüzyılda şehre su getiren suyolları tahrip olunca üstü kapalı sarnıçlar önem kazanmış ve çok sayıda kapalı sarnıç yapılmıştır. Bunların en önemli örneği İstanbul'da Justinianos'un yaptırdığı Basilika sarnıcıdır. Yaklaşık 140x70 m. ölçülerinde kompozit başlıklı 336 sütun üst örtüyü taşımaktadır. Türkler bu yapıya Yerebatan Sarayı demişlerdir. 64x57 m. ebadındaki diğer bir sarnıcın Konstantin ile Philoksenus tarafından yaptırıldığı sanılmaktadır. Türkler buna Binbirdirek adını vermişlerdir (Önge, 1997:2). Bunlardan başka Bizanslılar hemen hemen tüm mahsenleri sarnıç olarak kullanma yoluna gitmişlerdir (Özyurt, 1988:26).

Fatih Camii ve çevresinde Karadeniz Orta Kurşunlu ve Başkurşunlu Medreseleri arasındaki kapıya yakın bir yerde bir Bizans sarnıcı bulunmuştur. 43 adet sütun bulunan sarnıçta hazne horasan harcı ile sıvanmıştır (Kunter ve Ülgen, 1939: 16). Bodrum'da Mirelaion Manastır Kilisesinin temelleri altında bir sarnıç bulunmuştur. Manastırın inşası sırasında ihtiyacı karşılamak amacıyla yapılan sarnıç, VII. yüzyıl sonlarına tarihlendirilmektedir. Tonozla örtülü olan sarnıcın içerisi muntazam taş duvarlarla örülmüştür (Yücel, 1968:65). Mersin-Silifke arasındaki Korikos antik yerleşim bölgesinde de sarnıçlar tesbit edilmiştir. Bunlar üzeri açık su haznesi ve üzerleri kapalı sarnıçlardır (Özyurt, 1988:27). XI. yüzyıldan itibaren Anadolu'yu yurt edinen ve mimari eserler vermeye başlayan Türkler de yeni sarnıçlar yapmışlar veya eskisini tamir yoluna gitmişlerdir. Bunlardan XIII. yüzyılda yapılan ve su deposu olarak kullanılan Afyon Orta Kaledeki sarnıcı, muhtemelen XV. Yüzyılda yapıldığı tahmin edilen Antalya Kauçuk Sanayi sarnıçlarını sayabiliriz (Özyurt, 1988:61).

Konya'da Meram eski yolda bulunan Selahattin Su Sarnıcı 1870 yılında inşa edilmiştir. Tam gömme sarnıç gurubuna dâhildir. Üzeri tonozla örtülüdür. Konya Kovan Ağzındaki Şerefeddin Sarnıcı ise Selçuklu dönemine aittir (Konyalı, 1964:1095). İlk örneklerini dağınık olarak verdiğimiz ve kısaca tarihinden bahsettiğimiz sarnıçların genellikle su kaynaklarının yetersiz olduğu ya da düzenli bir yağış rejimi göstermeyen bölgelerde yoğunluk kazandığı görülmektedir. Özellikle Batı Anadolu'da yaz aylarının kurak geçmesi sebebiyle sarnıçların bu bölgede tarihin hemen her döneminde çokça yapıldığını görüyoruz. Özellikle Muğla kent merkezi yakın çevresi ise sarnıçların sayısı ve niteliği açısından büyük bir zenginlik gösterir. Bu bölgede inşa edilen yapılar gerek mimari gerekse de süsleme bakımından hemen hemen aynı özelliklere sahiptir.

Muğla kent merkezine 110 km. ve Bodrum merkeze 10 km. uzaklıkta bulunan Yalı Beldesi'nde yer alan sarnıçlar yöreye su şebekesinin bağlanması sonucu önemini kaybetse de halen yöre halkı tarafından hayvanlarını sulamak amacıyla kullanılmaktadır. Kubbe ve tonozla örtülü bu yapıların üzerinde kitabesi yoktur. Sadece bir sarnıcın giriş cephesinin üzerinde Latin alfabesi ile 1956 tarihi yazılıdır. Yörede yer alan diğer sarnıçların bu yapıyla benzerlik göstermesinden dolayı yapılar genel olarak XX. yüzyılın ikinci yarısıyla tarihlendirilebilir. Bölgede çok sayıda sarnıç yer almasına rağmen bu yapılar aynı plan tipindedir. Genellikle kubbeyle örtülü bu yapıların Bodrum Yalı Beldesi'nde tonozla örtülü örnekleri de karşımıza çıkar. Çalışmamızda üst örtüde çeşitlilik gösteren kubbe ve tonozla örtülü dört tane sarnıç örneği incelenmiştir.

1 Nolu Sarnıç

Giriş kapısının üzerinde Latin alfabesiyle 1956 tarihi yazılı olan yapının inşasında kaba yonu taş malzeme kullanılmıştır. Sarnıç, "kısmi gömme sarnıçlardan gövdesi silindirik olanlar" gurubuna girer (Çiz.1, Foto.1). 3,50 m. çapında silindirik gövdeye sahip sarnıcın girişi kuzeydedir. Düz atkı kemerli giriş yüksek tutulmuş olup 0,55x1,25 m. ölçülerindedir. Duvar kalınlıkları 0,60 m. dir. Yapı kubbeyle örtülüdür. Dışarıda üst örtüde kubbe başlangıcı gövde duvarlarından 0,40 m. içeri doğru çekilerek inşa edilmiştir. Yapıda merdiven yoktur. Sarnıç 2,50 m. yüksekliğinde su haznesine sahiptir. Girişin karşısında 0,30x0,30 m. ölçülerinde su gözü bulunur. Su gözü kare formudur. Giriş cephesine bitişik sarnıç yalağı 0,55x0,85 m. ölçülerindedir (Foto.2).

2 Nolu Sarnıç

Kitabesi bulunmadığından hangi tarihte yapıldığı bilinmemektedir. Üslup özelliklerinden ve yörede yer alan diğer sarnıçlarla kıyaslanması sonucu XX. Yüzyılın ilk yarısına tarihlendirilebilir. Kaba yonu taş malzemeden yapılan sarnıç, “kısmi gömme sarnıçlardan gövdesi silindirik olanlar” gurubuna girer (Çiz.2, Foto.3). 3,50 m. çapında silindirik gövdeye sahip sarnıcın girişi kuzeybatıdadır. Düz atkı kemerli giriş 0,80x1,40 m. ölçülerindedir. Girişte ahşap malzemeden bir kapı bulunur. Duvar kalınlığı 0,65 m. dir. Yapı kubbeyle örtülüdür. Üst örtü üç yönden kavışan bir dilimlenmeye sahiptir. Dışarıda üst örtüde kubbe başlangıcı gövde duvarlarından 0,45 m. içeri doğru çekilerek inşa edilmiştir. Kubbe eteğine dört adet pencere yerleştirilmiştir. Yapıda merdiven yoktur. Sarnıç 4,50 m. derinliğinde su haznesine sahiptir. Yapı girişinin sağında yuvarlak formulu yalak vardır (Foto.4).

3 Nolu Sarnıç

Kitabesi bulunmadığından hangi tarihte yapıldığı bilinmemektedir. Üslup özelliklerinden ve yörede yer alan diğer sarnıçlarla kıyaslanması sonucu XX. Yüzyılın ilk yarısına tarihlendirilebilir. Kaba yonu taş malzemeden yapılan sarnıç, “kısmi gömme sarnıçlardan gövdesi dikdörtgen olanlar” gurubuna girer (Çiz.3). Dikdörtgen planlı sarnıç 4,40x8,75 m. ölçülerinde olup girişi kuzeybatı cephesindedir. Düz atkı kemerli giriş 0,64x1,55 m. ölçülerindedir (Foto.5). Duvar 0,80 m. kalınlığındadır. Yapı tonozla örtülü olup üst örtü sonradan beton malzeme ile sıvanmıştır. Dışarıda üst örtüde tonoz başlangıcı gövde duvarlarından 0,55 m. içeri doğru çekilerek inşa edilmiştir. Girişin karşısına pencere yerleştirilmiştir (Foto.6). Sarnıcın hazne zeminine sekiz basamaklı bir merdivenle inilir (Foto.7). Basamak ölçüleri 0,20x0,25 m. ölçülerindedir. Sarnıcın haznesi 2,80x7,14 m. ölçülerindedir

4 Nolu Sarnıç

Kitabesi bulunmadığından hangi tarihte yapıldığı bilinmemektedir. Üslup özelliklerinden ve yörede yer alan diğer sarnıçlarla kıyaslanması sonucu XX. Yüzyılın ilk yarısına tarihlendirilebilir. Kaba yonu taş malzemeyle yapılan sarnıç, “kısmi gömme sarnıçlardan gövdesi dikdörtgen olanlar” gurubuna girer (Çiz.4, Foto.8). Dikdörtgen planlı sarnıç 4,50x10 m. ölçülerinde olup girişi kuzeybatıdadır (Foto.9). Düz atkı kemerli giriş 0,60x1,50 m. ölçülerindedir. Duvar kalınlığı 0,45 m. dir. Sarnıç tonoz ile örtülüdür. Dışarıda üst örtüde tonoz başlangıcı gövde duvarlarından 0,35 m. içeri doğru çekilerek inşa edilmiştir. Sarnıcın hazne zeminine sekiz basamaklı bir merdiven ile inilir. Sarnıcın haznesi 3,47x9,15 m. ölçülerindedir. Hazne zemini ve 0,30 m. balçıkla kaplıdır. Yapının kuzeybatı köşesinde su gözü yer alır. Su gözü günümüzde hala açıktır. Sarnıcın giriş cephesinde yalak bulunur. Su gözü açık olduğu için yapıda hala su bulunmaktadır. Dış cephesi ile su haznesi bölümü beton malzeme ile sıvanmıştır.

DEĞERLENDİRME

Makalede Muğla Bodrum ilçesine bağlı Yalı Beldesinde yer alan dört adet sarnıç incelenmiştir. Sarnıçlar, 1 nolu yapı kesin olmakla birlikte diğerlerinin de XX. yüzyılın ikinci yarısında inşa edildiği düşünülmektedir. Sarnıçlarla ilgili Özyurt ve Duymaz tarafından iki ayrı tipoloji çalışması yapılmıştır. Sarnıçları Depo ve Kuyu sarnıçları olarak iki ayrı plan tipinde ele alan Duymaz Depo sarnıçlarını da üst örtü sistemlerine göre sınıflandırmıştır (Duymaz, 2009:228-229). Özyurt ise sarnıçları arazi üzerindeki konumlarını esas alarak ayrı bir sınıflandırma yapmış olup; sarnıçları iki ana başlıkta incelemiştir. Yapıların jeolojik özelliklerine ve yapılaş tekniklerine göre de ayıran Özyurt, zemine göme sarnıçları, yapının mimari kütesini ve arazide konumlanış şeklini dikkate alarak, ayrıca değerlendirmiştir:

A-Kayaya Oyma Sarnıçlar

B-Zemine Gömme Sarnıçlar

a) Tam Gömme Sarnıçlar

b) Kısmi Gömme Sarnıçlar

A-Tek Katlı Sarnıçlar

a) Kısmi Gömme Sarnıçlar

b) Tam Gömme Sarnıçlar

B-İki Katlı Sarnıçlar (Özyurt,1988: 11)

Çalışmamızda incelemiş olduğumuz Yalı Beldesi sarnıçlarını Özyurt'un yapmış olduğu tipolojiye göre değerlendirdik. Buna göre ele aldığımız sarnıçlar, kısmi gömme sarnıçlardan gövdesi silindirik olanlar ve yine

kısmi gömme sarnıçlardan gövdesi dikdörtgen olanlar grubuna girer. Kısmi gömme sarnıçlardan gövdesi dikdörtgen olan sarnıç grubuna, Muğla kent merkezi ve ilçelerinin birçoğunda rastlanılmaz. Bu gruba ait sarnıçlar sadece Bodrum Yalı Beldesi ve Fethiye’de karşımıza çıkmaktadır. Yapıların hepsinde kaba yonu taş malzeme kullanılmıştır. Sonradan ise yapıların genelinde hazne zemini ve dış cepheleri beton malzeme ile sıvanmıştır. Bodrum ve Yalı Beldesine ait bir diğer özellik de bu yapıların kireçle badana yapılmasıdır. 2 nolu sarnıcın girişine ise sonradan ahşap malzemeli kapı yapılmıştır. Yapılarda duvarlar taşıyıcı oldukları için oldukça kalın düzenlenmişlerdir. Duvar kalınlıkları, 0,45-0,80 m. arasında değişmektedir. Sarnıçlarda kaba yonu ve kireç harçlı duvar örgüsü görülür. Genelde sade bir görünüme sahip olan yapıların girişler aynı düzenlemeye sahip olup hepsi düz atkı kemerlidir. Sarnıç gövdesi üzerine yerleştirilen ve pencere olduğunu düşündüğümüz bazı açıklıklar bulunmaktadır. Bu açıklıklar girişe göre ana yönlere yerleştirilmiştir. Genelde dikdörtgen ya da kare planlı olarak yapılmıştır. Pencerelerin sarnıçlardaki işlevi havalandırma ve aydınlatmak olmakla beraber aslında sarnıcın üzerine yağın kar ve yağmur sularını, sarnıç haznesine aktarmaya yarayan yapı elemanlarıdır. Tonozla örtülü sarnıçlarda pencere genellikle giriş ekseninde yer alır. Suyu alabilmek ve haznedeki zamanla oluşan çamur ve tortuyu temizleyebilmek amacıyla merdivenler yapılmıştır. Merdiven rıh yüksekliklerinin yüksek yapılması ve basamakların geniş tutulması dik bir merdiven oluşumunu engellemiştir. 1 ve 2 nolu sarnıçlarda merdiven yer almazken 3 ve 4 nolu sarnıçlarda 8 basamaklı merdiven yer alır. Yapıların, zemin üstünde yükselmeye başlayan beden duvarlarında su gözleri bulunmaktadır. Arazinin meyiline uygun olarak, plana göre simetrik veya asimetrik bir şekilde toprak zemin seviyesinde açılmış bu su gözlerinden içeriye su girer. Su gözleri genelde 0,35 -0,40 m. genişliğe sahiptir. Çevreye yağın yağmur ve kar suları arazinin eğimine uyarak su gözlerinden hazneye akmaktadır. Muhtemelen sarnıçların içerisi su ile dolduğunda su gözleri kapaklarla kapatılmaktaydı. Yapı duvarlarında yer alan su gözleri bazı sarnıçlarda sonradan kapatılmıştır. Zamanla zeminin yükselmesi ile bazılarında ise kendiliğinden kapanmıştır. Hazneler, sarnıçlarda suyun depolandığı bölümlerdir. Sarnıçlarda ortalama su haznesi yüksekliği 2 m. dir ve bu bölüm eşik seviyesine denk gelmektedir. Silindirik gövdeye sahip olan sarnıçlar ortalama 100 m küp su alırken dikdörtgen planlı sarnıçlar ortalama 60 m. küp su almaktadır. Zamanla sarnıçların su haznelerinin zemini ve duvarları betonarme sistemle kaplanmıştır. Örtü elemanı olarak kubbe ve tonoz kullanılmıştır. Yapılarda kubbe içte su haznesinin bittiği yerden başlatılır ve bu kısım kapı eşik seviyesine denk gelir. Genel olarak dışta beden duvarlarından 0,35m. ile 0,55 m. içeri girinti yaparak üst örtü başlatılmıştır.

Yapıların hiçbirinde kitabeye rastlanmaz. Sadece 1 nolu sarnıcın üzerinde Latin alfabesiyle 1956 tarihi yazılıdır. Bununla beraber bölgede bulunan sarnıçların hiçbirinde süsleme yer almamaktadır.

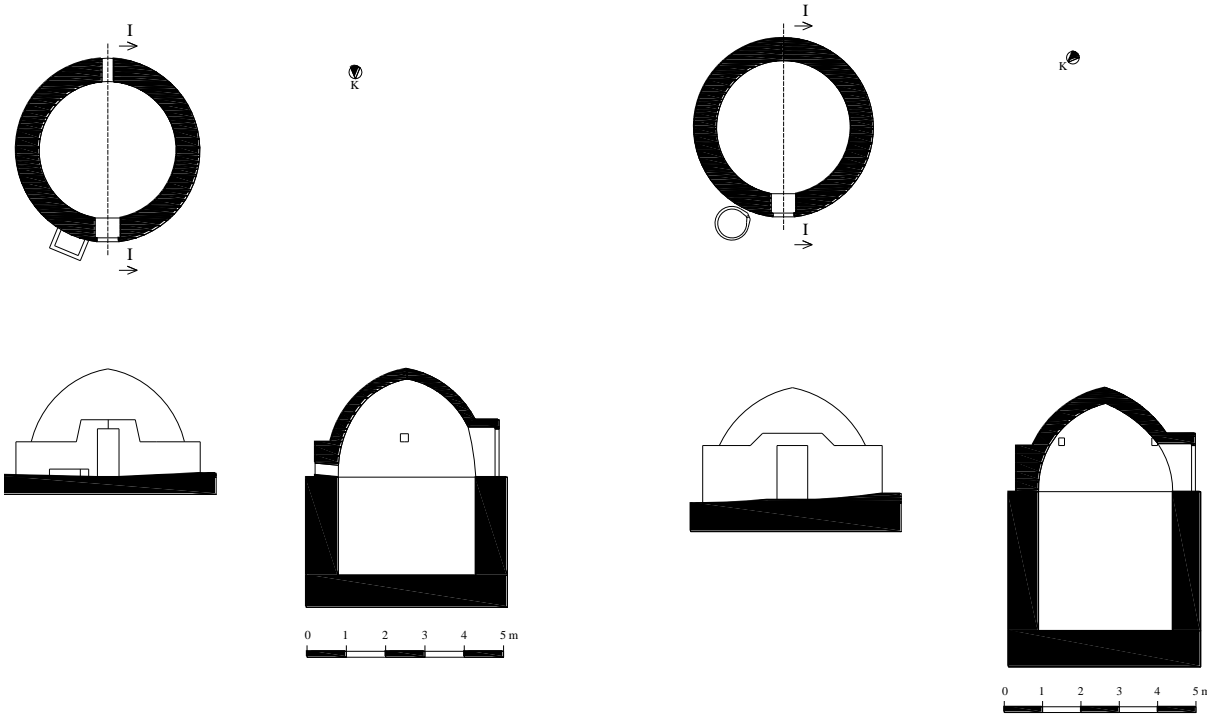
SONUÇ

Su, canlılara hayat veren temel ihtiyaçlardan birisidir. İnsanlar sudan yararlanabilmek amacıyla eski çağlardan bu yana su yapıları inşa etmişlerdir. Gerek İslamiyet’in suya verdiği önem, gerekse Türk kültürü içinde suyun değerli bir yerinin olması su yapılarını toplumda hem yaşatmış, hem de hayır amaçlı olarak inşa edilmesini sağlamıştır. Bu bağlamda çeşme, sarnıç gibi su yapıları hayır amaçlı olarak yapılmışlardır. Sarnıçlar; şehirlerde, şehirlerarası yollarda veya açık arazilerde inşa edilmişlerdir. Bölgenin topografik yapısı, iklimi, akarsuyu, yeraltı su kaynakları ve yağın miktarı, sarnıçların yapılacağı bölgeleri belirleyen en önemli etkenler olmuştur. Bölgeye o yıllarda su şebekesinin bağlanmamış olması nedeniyle Muğla’nın Bodrum ilçesinde 1960 yıllarına kadar sarnıç yapımı devam etmiştir. Sarnıç ustası Mehmet Üner’den edinilen bilgilere göre, yörede bulunan daha eski tarihli sarnıçların yapımında İtalyan ustalar çalışmıştır(Üner,65)*. Günümüzde bölge halkı tarafından sarnıçların içleri temizlenip, kısmen onarımları yapıp dış cephelerine kireçle badana yapılmıştır. Kısmen de olsa yine yöre halkı tarafından hayvanlarını sulamak amacıyla kullanılmaya devam edilmektedir. Bununla beraber Muğla ve ilçelerinde su şebekesinin bağlanmasından sonra önemini yitirmiş kullanıma terk edilmiş çok sayıda sarnıç yıkılmaya yüz tutmuştur. Yağın ve kar sularını depolamak amacıyla yapılan bu yapıların korunup tekrar kullanıma kazandırılması küresel ısınmanın yaşandığı ve dünyanın kuraklığa yüz tuttuğu günümüz çağı için oldukça önemlidir. Yıldız Teknik Üniversite’sinde gerçekleşen 7. Ulusal Çatı&Cephe Sempozyumu’nda (3-4 Nisan 2014) sunulan Çatı Sarnıcı adlı bildiride bu yapıların önemi vurgulanmış ve günümüzde yağın suyunun doğru bir şekilde depolanması ve kullanılması gerekliliğinden bahsedilerek konutlara çatı sarnıçlarının yapılması önerisinde bulunulmuştur (Dokgöz, Hacıalibeyoğlu, Ersan, 2014).

* Hüseyin Üner, Bodrum Yalı Belde’sinde İnşaat İşçisi.

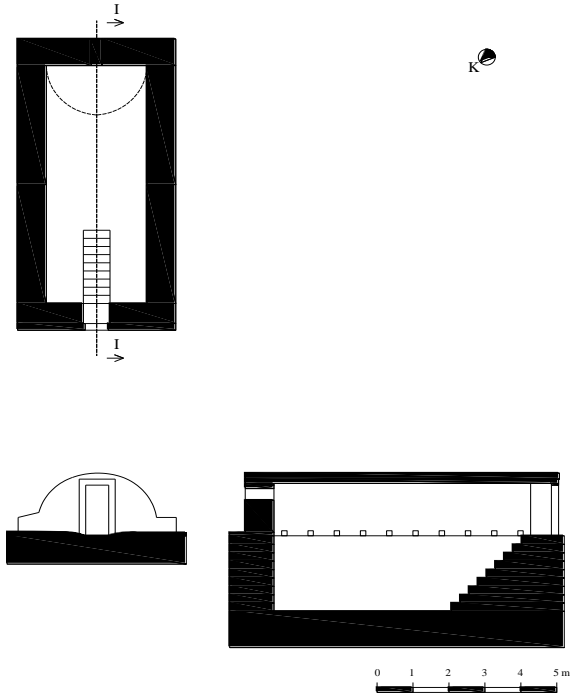
KAYNAKLAR

- Dokgöz, D., F.,Hacalibeyoğlu, E. (2014). Çatı sarnıcı. 7. *Ulusal çatı ve cephe sempozyumu* (3-4 Nisan), İstanbul.
- Duymaz,Ş. (2009). Teke yöresi sarnıçları. *XIII. Ortaçağ ve türk dönemi kazıları ve sanat tarihi araştırmaları sempozyumu bildirileri* (14-16 ekim), İstanbul.
- Konyalı, İ.H. (1964). *Abideleri ve kitabeleri ile Konya tarihi*. İstanbul.
- Kunter, H.B. and Ülgen, A.S. (1939). *Fatih camii ve Bizans sarnıcı*. İstanbul.
- Önge, Y. (1997). *Türk mimarisinde Selçuklu ve Osmanlı dönemi su yapıları*. Ankara.
- Özyurt, O. (1995). *Konya ve çevresindeki tarihi su sarnıçları*. Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya, Türkiye.
- Sözen, M. ve Tanyeli, U. (1986). *Sanat Kavram ve Terimleri Sözlüğü*. İstanbul.
- Yücel, E. (1967). İstanbul'da Bizans Sarnıçları. *Arkitekt*, 35, İstanbul.

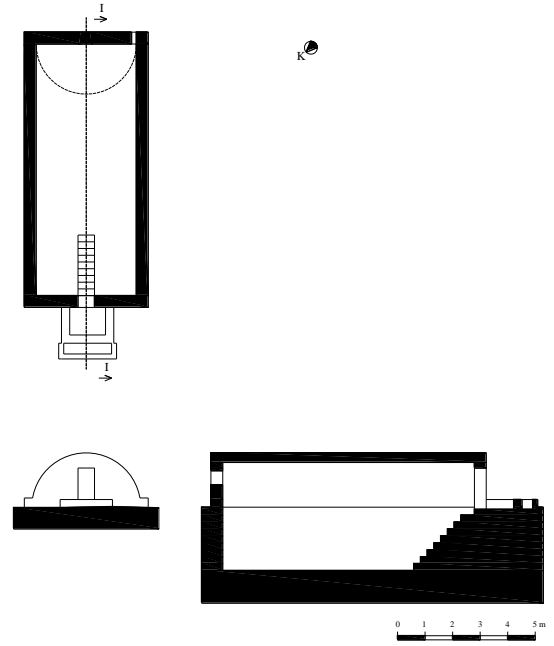

Çizim 1: 1Nolu Sarnıç, Plan, Görünüş, Kesit.

Çizim 2: 2 Nolu Sarnıç, Plan, Görünüş, Kesit.

Çiz. 3: 3 Nolu Sarnıç, Plan, Görünüş, Kesit.

Çiz.4: 4 Nolu Sarnıç, Plan, Görünüş, Kesit.

Foto. 1: 1 Nolu Sarnıç Genel Görünüş.

Foto. 2: 1 Nolu Sarnıç, Yalağı.

Foto. 3: 2 Nolu Sarnıç Genel Görünüş.

Foto. 4: 2 Nolu Sarnıç, Yalağı.

Foto. 5: 3 Nolu Sarnıç, Giriş Cephesi.

Foto. 6: 3 Nolu Sarnıç Pencere.

Foto. 7: 3 Nolu Sarnıç, Merdivenler.

Foto. 8: 4 Nolu Sarnıç, Yan Cephe.

Foto. 9: 4 Nolu Sarnıç, Giriş Cephesi.